

Türkiye’de Yerel Demokrasi Açısından Kent Konseyleri Üzerine Bir Araştırma: Kütahya Kent Konseyi Örneği¹

Özgür ÖNDER², Erdal GÜLER³

Geliş Tarihi

28.02.2016

Kabul Tarihi

04.04.2016

Öz

Günümüz yönetsel yapısında “çok aktörlü” kurumlar ve “yerel demokrasi” anlayışı popülerlik kazanmaya başlamıştır. Bu tür anlayışın gerekliliğiyle “kent konseyleri” modeli tasarlanmıştır. Ülkemizde bu model, “katılımcılığı özendirir”, “kent hak ve hukukun korunmasını sağlayan”, “paydaşları bir araya getiren” çok aktörlü yapılar olarak yer almaktadır. Dolayısıyla kent konseyleri, yerel demokrasinin geliştirilmesinde bir adım olarak görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, kent konseylerinin yerel demokrasi bağlamında etkinliğini değerlendirmektir. Araştırmada, nitel yöntemlerden mülakat tekniği kullanılmıştır. Nitel veriler, betimsel yöntemle analiz edilip yorumlanmıştır. Araştırmanın evreni Kütahya ilidir. Çalışmanın örnekleme, belediye meclis üyeleri ve kent konseyi temsilcileridir. Araştırmada, kent konseylerinin yerel demokrasi bağlamında bekleneni vermekten uzak olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Yerel Demokrasi, Kent Konseyleri, Belediye Meclis Üyeleri, Kütahya.

¹Bu makale, 2015 yılında Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalında Erdal Güler tarafından savunulan yüksek lisans tez çalışmasından türetilmiştir.

² Dumlupınar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü Kütahya-TÜRKİYE

E-posta: ozgur.onder@dpu.edu.tr

³Bartın Üniversitesi, Meslek Yüksek Okulu, Bartın-TÜRKİYE

E-posta:erdal.gurel@bartin.edu.tr

**An Research on the City Council from Local Democracy in Turkey:
Example of Kutahya City Council**

Özgür ÖNDER, Erdal GÜLER

Received	28.02.2016	Accepted	04.04.2016
----------	------------	----------	------------

Abstract

Today an understanding of “multi-agent” institutions and “local democracy” has commenced to gain popularity in terms of an administrative perspective. The “city councils” model has been designed as a requisite for this perspective. The city councils, are multi-agent establishments which “encourage participation”, “ensure the protection of the right to the city”, and “gather the partners together”. In this sense, the city councils are assessed to be a step forward for strengthening local democracy. In this study, the effectiveness of the city councils in the context of local democracy is analysed. In this study, interviewing which is a part of qualitative research methods is used. Qualitative data is analysed and interpreted though descriptive method. The universe is the province of Kutahya. The study sample are city council members and city council representatives. In the study, it concluded that local democracy in the context of the city council is expected to conclude that far.

Keywords: Democracy, Local Democracy, City Councils, Municipal Council, Kutahya.

Giriş

Demokrasi ideali, yüzyıllardır gündemde olan bir değerdir. Antik Yunan Kent devletlerinden günümüze, demokrasi kavramı farklı boyutlarda gelişme imkanına sahip olmuştur. Demokrasinin tek başına yönetsel sorunları çözme noktasındaki zayıflıkları ve eksiklikleri yeni yaklaşımları gündeme getirmiştir. Özellikle geleneksel yönetim anlayışında, katılım eksikliği, meşruiyet krizi, temsilde adaletsizlik gibi sorunların ortaya çıkışı ve bununla beraber 1980’lerde siyasal ve ekonomik liberalleşmenin, teknolojik gelişmelerin hız kazanması, yönetim yapısında değişimi zorlar hale getirmiştir. Bu anlamda ülkemizde ve Dünya’da söz konusu değişimin etkileri açıkça görülerek “yerel demokrasi” modeliyle beraber “çok aktörlü” yaklaşım öncü konular olmaya başlamıştır.

Bu bağlamda günümüzde yerel demokrasinin geliştirilmesinde “çok aktörlü kurumlar” ve “katılımcı” anlayış ekseninde “kent konseyleri” modeli tasarlanmıştır. Kent konseyleri, Birleşmiş Milletler’in (BM) 1992 Rio Yeryüzü Zirvesi’nde gündeme gelmiş olup ve Yerel Gündem 21 ismiyle uygulamaya geçirilen yapılanmanın Türkiye’deki uzantısı olarak yer alır. 2005 yılında 5393 belediye kanununun 76. maddesine dayanarak, “kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap verme ve sorma, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye” çalışmaktadır.

Kent konseyleri, yerel demokrasinin güçlendirilmesinde katılımcı anlayışın ve çok aktörlülüğün bir ürünü olarak tasarlanmış olsa da doğrudan belediye yönetiminin inisiyatifine bırakıldığı görülebilmektedir. Belediye kanununun 76. maddesinde: “kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir” hükmü, kent konseyinin işleyişini ve etkinliğini belediyenin karar organına bağlamaktadır. Ayrıca kent konseylerinin belediye teşkilatı olan yerlerde kurulmasının zorunlu hale getirilmesi, kent konseyinin mali kaynağının belediyeden sağlanması, mevzuatta kent konseyi kararlarının mecliste görüşülmesinin belediye meclis üyelerinin görev alanında yer almaması ve kararların mecliste görüşülüp görüşülmediğinin denetimsizliği, kent konseylerinin mevcut belediye yönetiminin dairesi haline geldiği tezlerini doğrular niteliklerdir. Aynı zamanda Türkiye’de yerel yönetimlerde güçlü başkanlık modeli gereği, kent konseyleri mevcut belediyenin siyasal aracı haline dönüşebilmekte veya belediyeye muhalif seslerin yuvalandığı, etkisiz bir yapıya dönüştüğü görülebilmektedir. Öte yandan kent konseylerinden halkın habersiz kalması, belediye meclis üyelerinin kent konseyine gereken önemi vermemesi, belediye başkanlarının kent konseyine bürokratik bir yük olarak görmesi de

kent konseylerini göstermelik, zorunlu olarak yer aldıklarını gösterir niteliklerdir.

Bu çalışmanın amacı, kent konseylerinin yerel demokrasi açısından etkinliğini ölçmektir. Bu anlamda, birinci bölümde demokrasi kavramıyla beraber yerel yönetimler ve yerel demokrasi kavramları işlenerek, bu kavramlarla kent konseyleri arasındaki ilişki açıklanmıştır. İkinci bölümde, çalışmanın metodolojisi hakkında ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, araştırmanın bulguları ve yorumları yer almaktadır. Sonuç kısmında ise, araştırmada tespit edilenler bağlamında öneriler yer almaktadır.

Demokrasinin İlk Evresi: Yerel Yönetimler

Demokrasi, Yunanca'da "demos" halk veya yurttaş, "kratien" egemen olmak, iktidarı kullanmak anlamında kullanılmıştır. Yani demokrasi, halkın doğrudan veya dolaylı katılımından ve çoğunluğun egemenliğinden kaynaklanan yönetimi ifade eder (Schmidt, 2001: 13). Eski Yunan'da uygulanan bu model, doğrudan/yerel demokrasi modeliyle tarihte ideal örneklem olarak yer almaktadır.

Ancak modern devletlerin ortaya çıkışı ve yönetimde ölçek sorunu, temsili demokrasi modelini makul göstermektedir. Günümüzde, bu modelin, ulus devlet ekseninde toplumsal sorunlara çare olduğuna dair büyük tartışmalar başlamıştır. Bu noktada demokrasinin yeniden tanımlama ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Demokrasinin yeniden tanımlanmasında hareket noktası ise, toplumsal sorunların çözümü için öngörülen karar mekanizmalarını tepeden tabana tersine çevirme işlemi olmaktadır (Üskül, 2015). Dolayısıyla bu işlemi etkin bir şekilde harekete geçirecek kurumların başında yerel yönetimler gelmektedir.

Günümüzde, yerel yönetimlere demokratik kurumların önde gelenlerinden biri gözü ile bakıldığı bilinen bir gerçekliktir. Çünkü yerel yönetimler, halkın kendi kendini yönetmesine olanak veren kurumların başında yer almaktadır (Keleş ve Yavuz, 1989: 24). Diğer bir deyişle, yerel yönetimler, insanın özgürleştirilmesinde, kurumların demokratik yönetime yatkınlığı ile demokrasinin yaşanabilmesinde ve insanların demokratik eğitim kazanmalarında birincil kuruluşlar olarak yer alır (Görmez, 1997: 62). Bu yönetim biçiminin ilk önce küçük yerleşme birimlerinde başlaması, ulusal rejime de katkıyı beraberinde getirmektedir (Görmez, 1997: 51).

Yerel yönetimler, yönetime katılım, hizmetlerde etkinlik, demokratik uygulamalar, özgürlük gibi demokrasinin pek çok değerleriyle birlikte anılmakta ve "yerel demokrasi"ler olarak adlandırılmaktadır (Görmez ve Altınışık, 2011: 36). Bu anlamda yerel demokrasi, "halkı doğrudan

ilgilendiren, günlük hayatında önemli yer tutan gerçek ve somut sorunların gündemini belirlediği, tartışılıp karara bağlandığı ve uygulamaya konulduğu bir küçük-ölçekli dünyadır” (Yıldırım, 1993: 90). Yerel demokrasinin etkin işleyebilmesinde katılım kavramı önemli bir misyona sahiptir. Çünkü katılım, seçimler açısından olduğu kadar, kamu politikası oluşturma ve kamusal karar alma, uygulama ve denetleme süreçlerinde bulunabilmeyi ya da bu süreçleri etkileyebilmeyi anlatan ve bunun için gerekli mekanizmaları da içeren bir ilkedir (Gül vd., 2014: 58).

Yerel demokrasiden, yerel yönetimlerin demokratikliğinden ya da demokrasiye katkısından söz ederken, benimsenen varsayım, yerel yönetim seçimlerinin coğrafi sınırlılıktan kaynaklanan özgül “yerel” niteliğidir (Çitçi, 1996: 6). Demokrasi en yalın haliyle halkın kendi kendine yönetimi varsayıldığından, yerel yönetimler halkın bu imkânlarını bulabilecekleri ve kullanabilecekleri kuruluşlar olarak demokrasinin tabandan tavana yayılmasına katkı sağlamaktadır (Pustu, 2005: 124).

Ancak yerel yönetimler ve demokrasi arasında ilişki göz önüne alındığında iki farklı yaklaşım ortaya çıkmaktadır. Buna göre, Tolman Smith, Langrod, Moulin gibileri, yerel yönetim ile demokrasinin ters düştüğünü, gücünü yalnız gelenekten alan kutsal bir kurum olduğunu savunmaktadırlar. Langrod, demokrasi ve yerel yönetim arasında sebep-sonuç ilişkisinin olmadığını, birbirlerini koşullamadıklarını ifade etmiştir. Ayrıca Langrod, yerel yönetimlerin demokrasi okulu olarak görme anlayışına karşı çıkmakta, siyasal önderlerin çok azının yerel düzeyden gelmekte olduğunu, yerel düzeyde politikanın demokrasiyi güçlendirmekten çok, dar çıkar çatışmalarını arttırdığını ve yurttaşların ulusal düzeyde demokrasiyi, yerel ölçekteki uygulamalardan daha iyi öğrenebileceğini iddia etmektedir (Yıldız, 1996: 5- 6). Diğer yandan yerel yönetim ve demokrasi arasındaki olumlu yaklaşım Hill, Tocqueville, Lipson gibi düşünürlerden gelmektedir. Hill’e göre, yerel yönetimler demokrasinin temel eğitim kurumlarıdır ve yerel yönetimlerin demokratik kuruluşlar olarak gelişmesi, demokrasinin gelişmesine paraleldir (Yaylı ve Pustu, 2008: 135). Benzer görüş Tocqueville tarafından da paylaşılmıştır: “Yerel yönetim kuruluşları özgür ulusların gerçek gücünü oluşturur. İlkokulların bilime katkısı ne ise, yerel meclislerin özgürlüğe katkısı odur... Bir ulus özgür bir yönetim kurabilir, ancak yerel yönetim olmadan özgürlüğün ruhuna sahip olunamaz” (Yıldırım, 1993: 31). Lipson’a göre ise, yerel yönetimlerle yönetimin kurumsal yapısı eşgüdümlü kollara ayrıldığından kadimi mutlak devlet kalmaz. Yerel yönetimler, merkezden kısmen bağımsız olabilir ve eğer totaliter rejimler başa geçerse kendi başlarına direniş odakları haline gelebilir (Lipson, 2005: 301).

Yerel yönetimler, yerel demokrasinin siyaset sahnesi olarak yer alır. Yani, yerel yönetimlerde halk, doğrudan kararlar üzerinde etkili ve günlük hayatını ilgilendiren konularda denetim hakkının doğrudan tarafı olabilmektedir (Pustu ve Yaylı, 2008: 137). Bu nedendir ki demokrasinin etkinliği ve yerel demokrasilerin geliştirilmesi için yerel yönetimler öncü kuruluşlardır. Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve yerel demokrasilerin geliştirilmesi için “gönüllü”, “katılımcı”, “sahiplik”, “ortaklık” kavramlarına atıf yapılmaktadır. Bu anlamda, bu tür kavramları yerel demokrasi teşekkülünde bir araya getiren yapılar olarak “kent konseyleri” 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesine dayanarak kurulmuşlardır. Kent konseyleri, Yerel Gündem 21 (YG 21) sürecinde, “kentine sahip çıkma”, “aktif katılım” ve “çözümde ortaklık” ilkelerinin bütünlüğünde, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşıyan bir “ortaklık modeli” olarak yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik bilincinin geliştirilmesini, çok-aktörlü ve çok-ortaklı yönetim tarzının benimsenmesini sağlamaktadır (Emrealp, 2005: 65).

Yerel Demokrasinin Geliştirilmesinde Yeni Bir Katılım Aracı Olarak Kent Konseyleri

Yeni bir katılım mekanizması olarak kent konseyleri, Birleşmiş Milletler (BM)’in 1992 Rio Yeryüzü Zirvesi’nde gündeme gelip, uygulanmaya geçilen YG 21 yapılanmasının parçası kapsamında oluşturulmuştur (Yaylı, 2012: 182). Dünyadaki ve Türkiye’deki YG 21 uygulamaları, önceden belirlenmiş bir yapı yerine, her kentin somut koşullarına, değerlerine ve ihtiyaçlarına göre şekillenmektedir (Görmez ve Altınışik, 2011: 38). YG 21 kapsamında kent konseyleri, Türkiye’ye özgü bir yapılanmayla, merkezi yönetim, yerel yönetim ve sivil toplumu bir araya getiren yönetim mekanizması olarak yer alır (Emrealp, 2005: 65). 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesinde kent konseyi: “kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasal partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.” şeklinde tanımlanmaktadır.

Kent konseyleri, YG 21 sürecinde, “kentine sahip çıkma”, “aktif katılım” ve “çözümde ortaklık” ilkelerinin bütünlüğünde, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşıyan bir “ortaklık modeli” olarak yerel düzeyde demokratik

katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik bilincinin geliştirilmesini, çok-aktörlü ve çok-ortaklı yönetim tarzının benimsenmesini sağlamaktadır (Emrealp, 2005: 176).

Bu bağlamda kent konseyleri, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve yerel demokrasinin geliştirilmesi bakımından bir adım olarak değerlendirilmektedir. Kent konseyleri sayesinde, halkın kent yönetimine katılımının sağlanması ve kentte yapılacak düzenlemelere dair söz sahibi olmasını sağlayabilecek katılımcı mekanizmaları geliştirdiği görülebilmektedir (Kaypak, 2011: 144-145). Seçilmiş yerel yönetim organlarının çalışmalarına halkın katılımı ve denetimi sağlamak için kent konseyleri modeli ile yerel demokrasi ve katılımın kurumsallaştırılması ve tabana yayılması açısından önemli bir açılım getirilmektedir (Öner, 2005: 82). Bu anlamda kent konseylerinin, kentlerle ilgili alınan karar süreçlerini yönlendirme ve kararları uygulamada önceden olduğundan çok daha fazla etkide bulunabileceği öngörülmektedir (Kaypak, 2011: 154).

Kent Konseylerinin Temel Sorunsalı

En başta ülkemizde kent konseyleri, bazı belediyelerin alt kurumları olarak faaliyet gösterdiği veya bazı belediyelerde kent konseylerinin muhalefet yuvaları olarak algılandığı görülebilmektedir.⁴ Bu algılamada siyasal kültürün etkisi kadar mevzuatta kent konseyinin belediye teşkilatı ile doğrudan ilişkisinde önemli bir paya sahiptir.

Kent konseyleri ile belediye arasındaki ilişki de kent konseylerinin, “belediye teşkilatı olan yerde” kurulmasının zorunlu hale getirilmesi (KKY, md. 5/1), kent konseyinde oluşturulan görüşlerin belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilmesi (5393, md. 76) ve kent konseylerinin mali kaynağını belediyeden sağlaması (KKY, md. 16/A) önemli bir etkiye ve güce sahiptir. Özellikle kent konseylerinin finansmanının belediyelerin bütçelerinden ayıracağı ödeneklerle sağlanması, kent konseylerini belediyelerin bir uzantısı veya ona bağlı bir örgüt görünümünden kurtarmamaktadır (Kerman vd., 2011: 24). Nitekim belediye kanununda belediyenin giderleri içerisinde kent konseylerine

---

⁴ Ek Belge 1’de görüleceği üzere Kütahya Belediyesi Meclis Üyesi’nin soru önergesi, bu tür bir algının olduğunu açıkça göstermektedir. Buna göre, Kütahya Kent Konseyi, son iki genel kurulunu yapmamış, 30 Mart 2014’ten bu yana Kent Konseyi tarafından Belediye Başkanlığına herhangi bir talebin gelmediği vurgulanmıştır. 2014 yılında belediye yönetimi, kent konseyi için 30.000.00 TL ayırmış ama kullanılmamıştır. Belediye yönetimi de 2015’te kent konseyi için hiçbir ödenek ayırmadığını ifade etmiştir. 2014-2015 yıllarında kent konseyinin adı altında herhangi bir çalışma yapılmadığı belirtilmiştir. Nitekim kent konseyinin çalışmaları için belediye tarafından fiziksel mekan ihtiyaçlarının karşılanmaması da bu tür algıyı oluşturmaktadır.

ödenek ayrılması ile ilgili hiçbir maddenin yer almaması,⁵ kent konseylerinin işlevi, belediye başkanın inisiyatifine bağlandığı tezini kuvvetlendirmektedir. Belediyenin giderleri içerisinde, “sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler” fıkrası, kent konseyleri ile belediye teşkilatının kültür ve sosyal işler müdürlükleri arasında çatışmacı bir anlayışı doğurabilmektedir.

Kent konseyi çalışmalarının belediye destekli oluşu, muhalif seslerin duyurulmasına engel olabilmekte ve yapılan çalışmalarda belediyenin mensup olduğu siyasi partinin görüş ve yorumlarına paralel söylemler ağırlık kazanarak, yerel siyasi gücü etkilemekten çok iktidarın yeniden üretimine katkı sağladığı görülebilmektedir (Şat, 2011: 126). Böylelikle kent konseyleri, yerel demokrasi açısından bir kazanım olsa da öte yandan kent konseylerinin var olan yerel iktidar yapısını pekiştiren yapılara dönüştüğü gözlenebilmektedir (Şahin, 2011: 172).

Bununla birlikte belediye meclisine sunulan kent konseyi kararlarının hiçbir bağlayıcılığının olmaması ve kararların belediyenin gündeminde görüşülüp görüşülmediğinin denetimsizliği, meclis üyelerinin görevleri arasında kent konseyi kararlarının görüşülmesinin yer almaması, belediye meclisi ve özellikle başkanın asli karar organı olarak yer alacağını göstermektedir (Görmez ve Altınışik, 2011: 40-46). Dolayısıyla belediye yönetimlerinin inisiyatifıyla, kent konseyleri kararlarının somut şekilde değerlendirilmemesi, konsey üyelerini katılım konusunda isteksizliğe ve ilgisizliğe itebilmektedir (Kaypak, 2011: 148). Nitekim kent konseylerinin örgütlenmesi bağlamında, mevcut belediye yönetiminin ağırlığının olması, halkın ve sivil toplum örgütlerinin katılım konusunda ilgisizliğe iteceği görülebilmektedir (Görmez ve Altınışik, 2011: 42-43). Ayrıca kent konseylerine bireysel katılımın mevzuat gereği de mümkün olmaması katılım konusundaki eksikliği arttırmaktadır (Yaylı, 2012: 192).

Araştırmanın Amacı, Örneklemi, Sınırlılıkları ve Yöntemi

Araştırmanın amacı, kent konseylerinin kuruluş felsefesine uygun hareket edip etmediğini analiz etmektir. Diğer bir ifadeyle kent konseylerinin yerel demokrasi, katılım, yönetim ilkelerinin uygulanabilirliğini

---

⁵ Türkiye’de “Stratejik Yerel Yönetişim Projesi” kapsamında “İyi Yönetişim Bildirgesi” belediye başkanlarının kent konseylerine yıllık bütçe ayracağına dair söz içeren bir bildirdir. Bu doğrultuda bildirgeyi imzalayan 26 belediye mevcuttur. Kütahya Belediyesi “İyi Yönetişim Bildirgesini” imzalamıştır. Bir önceki belediye başkanı “yerel yönetim olarak, kent konseyi ve sivil toplum kuruluşları ile halkımızın iradesini yansıtacak şekilde ortak kararlar alınmasına, hizmetlerin şeffaflığına, hesap verilebilirliğin öne çıkarılmasına dair bugün ve geleceğe yönelik ‘İyi Yönetişim Bildirgesi’ni imzaladık” şeklinde ifade etmektedir. <http://www.haberler.com/stratejik-yonetisimin-gelistirilmesi-projesi-5118884-haberi/>, 19.08.2015. Ancak Ek Belge 1’de görüleceği üzere şuan ki belediye yönetimi, gerekçelerini sunarak 2015 yılında kent konseyine bütçe ayırmadığını belirtmektedir.

Kütahyaözelinde, belediye meclis üyeleri ve kent konseyi temsilcilerinin görüşleri doğrultusunda ortaya çıkarmaktır. Bu anlamda çalışma, teorik boyutun ötesine geçerek kent konseylerinin gündelik hayatta karşılaşacağı sorunlar ekseninde durarak temel problemleri ortaya çıkarmaktadır.

Kütahya belediye meclisinde 19 AK Parti (Başkan dahil) ve 13 Milliyetçi Hareket Partisi üyesi olmak üzere toplam 32 üye bulunmaktadır. Öte yandan belediye meclisinde 4 AK Parti ve 2 MHP grubunda olmak üzere 6 kadın üye bulunmaktadır.

Ek tablo 1 ve Ek tablo 2’de görüleceği üzere araştırmanın örnekleme, Kütahya Kent Konseyi’nin işleyişinde etkin olan farklı partilerden 11 belediye meclis üyesi ve 3 kent konseyi temsilcisini kapsamaktadır. Kent konseyi temsilcileri, kent konseyi başkanı, kent konseyi genel sekreteri ve kent konseyi yürütme kurulu üyesinden oluşmaktadır.

Örneklem üzerinde genel bir değerlendirme yapacak olursak; 10 belediye meclis üyesi 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde seçilmiştir. Diğer üye ise 3 dönemdir mecliste yer almaktadır. Cinsiyet dağılımına göre, belediye meclisinde kadın temsilinin yetersiz oranda kaldığı açıkça görülebilmektedir. Belediye meclis üyelerinin kentte yaşadıkları süreyle yaşları doğru orantılıdır. Bu bağlamda kente dair kararlarda daha etkin olmaları beklenmektedir. Eğitim durumlarına bakıldığında ağırlıklı olarak üniversite mezunu oldukları görülebilir. Belediye meclis üyelerinin hiç biri kent konseyine üye değildir. Bazı üyeler ise kent konseyine üye olup olmadığını dahi bilmemektedir. Belediye meclis üyelerinin meslek sınıflandırmasına göre, gelir düzeyi yüksek kişilerden oluştuğu görülebilmektedir.

Kent konseyi temsilcilerinin de kentte yaşadıkları süreyle yaşı paralellik göstermektedir. Bu anlamda kent konseylerinin özellikle yerel halk tarafından sahiplenildiği görülebilir. Kent konseyi üyelerinin eğitim düzeyi görece düşük kalmaktadır. Öte yandan kent konseyi temsilcilerinden birinin belediye personeli olması, örgütlenme açısından olumsuzlanmaktadır.

Araştırma, görüşme yapılan kişilerin samimi ve doğru cevaplar verdiği varsayımıyla sınırlıdır. Aynı zamanda araştırmada görüşmecilerin çalışmaya harcadıkları zamanla sınırlıdır. Araştırma, 2015 yılı Nisan ayı içerisinde gerçekleştirilmiş olup, görüşlerin zamanla değişeceğinden görüşme yapılan zamanla sınırlıdır. Sınırlılıkların ortaya çıkardığı sonuçların bir kısmının farklı kaynak, bilgi, belgelerle doğrulanabilecek olması çalışmanın sağlıklı ve anlamlı ilişkileri daha bilimsel önümüze sunabileceği gerçeği de unutulmamalıdır.

Araştırmada, sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemlerinde en sık kullanılan veri toplama aracı olan “görüşme tekniği” kullanılmıştır. Görüşme

ile elde edilen verilerin kaydedilmesinde “not alma yöntemine” yer verilmiştir. Görüşme türleri içerisinde “görüşme formu” yaklaşımı kullanılmıştır. Bu bağlamda görüşmeci, önceden hazırladığı konu veya alanlara sadık kalarak hem önceden hazırlanmış soruları sorma, hem de bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi edinme amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahip olmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 150). Verilerin rapor haline getirilmesinde, “betimsel analiz yaklaşımı” kullanılmıştır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmektedir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları, düzenlenmiş ve yorumlanmış biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 256).

Araştırma Bulguları ve Yorumları: Kütahya Kent Konseyi

Kütahya Kent Konseyi 18.02.2005 tarihinde 1. Olağan Genel Kurul toplantısını yaparak kurulmuştur. Kütahya’da daha önce YG-21 kapsamında çocuk, gençlik, kadın, emekliler, engelliler meclisi yer almaktaydı. Kütahya Kent Konseyi’nin kurulmasıyla YG-21 kapsamındaki meclisler kent konseyi bünyesinde örgütlenmiştir. Buna göre 5393 sayılı belediye kanununun 76. maddesine ve kent konseyi yönetmeliğine dayanarak, aynı yıl Kütahya Kent Konseyi İç Tüzüğü kabul edilmiştir. Kütahya Kent Konseyi, Kütahya Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğünden mali kaynak konusunda yardım almaktadır.

Araştırmada, kent konseyleri hakkında daha sağlıklı fikir edinebilmek için konu başlıklarına gidilerek belediye meclis üyeleri ve kent konseyi temsilcilerinin görüşleri art arda verilmiştir. Araştırmada öncelikle kent konseyi ve yerel demokrasi arasındaki ilişki incelendikten sonra Kütahya özelinde yerel demokrasi açısından kent konseyleri analiz edilecektir.

Kent Konseyinin Kuruluş Felsefesi, İşleyişi ve Gelişimi

Belediye meclis üyelerine göre, kent konseyleri, kentte yaşayan insanların sorunlarını dile getiren yerler olarak sivil toplum kuruluşlarının, merkezi yönetim temsilcilerinin ve yerel halkın yer aldığı ortak bir platformdur. Bunun yanında kent konseyleri, bürokratların her şeyi bilemeyeceğinden hareketle, yol gösterme, denetleme, kamu idarecilerini harekete geçirme potansiyeline sahip, farklı sosyo-politik ve sosyo-kültürel yelpazelerden oluşan yapılar olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla genel anlamda belediye meclis üyeleri, kent konseylerinin kuruluş amacına hakim olduğu görülebilmektedir.

Öte yandan ticaret mesleğinde yer alan bir belediye meclis üyesinin kent konseyleri hakkında “bilmiyorum, hiç fikrim yok” şeklinde açıklaması ve

mesleği avukat olan bir meclis üyesinin de, “kent konseyi genellikle üniversite öğrencilerinin aktif olduğu ve öğrencilerin siyasetin içine katılmaya başladıkları alanlar olarak toplumsal dayanışmanın gerçekleştirildiği gruplar” şeklinde tanımlaması, kent konseylerinin kuruluş amacının tam olarak özümsemişmediğini gösterebilmektedir.

Belediye meclis üyeleri, kent konseyleri mevzuatı, işleyişi, çalışmaları hakkında kendilerini yetersiz görmektedirler. Bu konuda kendilerinin bilgilendirilmesi gerektiğini vurgulayan meclis üyeleri olmuştur. Bunun yanında muhalefet mensubu bir meclis üyesi, “bazı belediye meclis üyeleri kent konseyinin adını ilk defa duymuştur” açıklamasında bulunmuştur. Meclis üyelerinin kendileri dışında diğer meclis üyelerinin de bu konuda fikir sahibi olmadıklarını vurgulamaları dikkat çekicidir.

Belediye meclis üyelerine göre, kent konseyleri, Türkiye’de yerel halkın talepleri doğrultusunda, tabandan hareketle kurulmamış, küreselleşmenin, Avrupa Birliği’nin ve devletin yönlendirmesiyle “zorunlu” olarak kurulmuştur. Buradan hareketle kent konseylerinin, Avrupa Birliği’nin ve küresel aktörlerin dayatması sonucunda kurulduğunu ifade edenler de olmuştur.

Kent konseyi temsilcilerine göre, kent konseyleri, kentte yaşayanların haklarının korunması, belediye ile halk arasında köprü görevi görmesi ve halka daha çok yakınlaşma anlamında, sivil toplum kuruluşu olarak kurulan sosyal yapılardır.

Kent konseyi temsilcileri, kent konseylerinin mevzuat açısından işleyişi ve çalışmaları hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bu konuda eğitimler aldıklarını da vurgulamışlardır.

Kent konseyi temsilcilerine göre, kent konseyinin gelişimi halktan kaynaklanan arzularla değil, küreselleşmenin bir gerekliliği olarak kurulmuştur. Bunun yanında “kent konseyleri bizde de olsun diyerek yapılan işlemlerden başka bir şey değil, böyle olması demokratik yapıya uygun düşmemektedir” ifade edilerek, kent konseylerinin küresel gereklilikten kurulduğundan Türkiye koşullarında kent konseyi sorunlarının kendi haline bırakıldığı ifade edilmiştir.

Kent Konseyi ve Yerel Demokrasi

Belediye meclis üyelerine göre, Kütahya Kent Konseyi yerel demokrasi bağlamında etkisiz kalmaktadır. Bu anlamda muhalefet mensubu meclis üyesine göre, “Kütahya’da Kent Konseyi yerel demokrasiye katkısından ziyade yerel demokrasiyi baltalamaktadır, kent konseyi bazı grupların eline geçiyor, yerel yönetim kanallarını tıkıyor, meclis çalışmalarına da katkısı

olmamaktadır. Nisan ayında meclis gündemine taşıdık, kent konseyinin bir yılda hiç meclise çalışma önerileri gelmedi, Kütahya ölçeğinde kent konseyi yok”, ifadeleri öte yandan iktidar partisi üyelerine göre “ismi var, fiiliyatta yoklar” gibi ifadeler, Kütahya Kent Konseyinin işlevsel olmadığı açıkça ortaya koymaktadır. Bunun yanında görüşülen meclis üyeleri, kent konseyinin meclis çalışmalarına hiç katkısının olmadığını da ifade etmişlerdir. Dolayısıyla kent konseylerinin yerel demokrasi de aktör olarak yer almadığı görülebilmektedir.

Belediye meclis üyelerine göre, Kütahya Kent Konseyi, halkın, sivil toplumun karar süreçlerinde yer almadığı bir organizasyona sahiptir. Yani, kent konseyi yerel halk için temsil ve katılımı artırıcı bir fonksiyona sahip görülmemektedir. Meclis üyelerine göre, “Kütahya’da Kent Konseyleri yapmacık olarak kuruldu, halkın sorunlarını dinlemeye yürekleri dayanmaz”, “kent konseyi özellikle üniversite öğrencileri içinde çalışmalar yapıyor, sadece kendi çapında kalıyor, kente dair kattıkları bir şey yok”, “kent konseyleri belediye meclis üyelerinden herhangi bir destek istememektedir” ifadeleri Kütahya Kent Konseyi’nin sivil toplumdan, halktan uzak şekilde örgütlendiği algısını güçlendirmektedir.

Kent konseyi temsilcilerine göre, Kütahya Kent Konseyinin yerel demokrasiye katkısı ol(a)mamaktadır. Çünkü kent konseyi temsilcileri, gönüllü çalışmak istemesine rağmen belediye, valilik gibi kurumların kent konseyine sıcak bakmadığı ve muhatap alınmadıklarını ifade etmişlerdir. İşte bu noktada, “bizi dikkate almıyor, sizce de katılım isteksizliği oluşmaz mı?” sorusu kent konseylerin için genel bir problemi ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan kent konseyi temsilcileri, sanatsal faaliyet çalışmalarının aktif olduğunu özellikle vurgulamışlar ve diğer konularda çalışma ve projelerinin olduğu ancak yeterli desteği alamadıkları için hayata geçiremediklerini ifade etmişlerdir. Dolayısıyla belediye ve kent konseyi arasındaki “mali” sıkıntılar ortaya çıkmaktadır.

Kent Konseyi ve Belediye Yönetimi İlişkisi

Belediye meclis üyelerine göre, kent konseyi ve belediye yönetimi arasında kopukluk yer almaktadır. İki parti grubu da bu düşüncüyü/eleştiriye kabullenmekle beraber, partiler arasındaki gerekçe ise farklılık içermektedir.

AK Parti’ye mensup meclis üyelerine göre, kent konseyleri ile belediye arasındaki iletişim/etkileşim kopukluğunun nedeni, kent konseyi yönetimidir. Bu anlamda zikredilen meclis üyeleri, kent konseyinde siyasi düşüncelerin hakim olduğu, kendi başlarına buyruk hareket ettikleri, meclis üyeleriyle irtibata geçemedikleri gerekçesiyle kent konseyi yönetimi sorumlu tutulmaktadır.

MHP mensubu meclis üyelerine göre, kent konseyi ve belediye arasındaki kopukluk, belediye yönetiminden kaynaklanmaktadır. Kent konseyi, belediye yönetiminin himayesinde olduğundan, etkin hale gelemediği düşüncesi egemendir. Ayrıca, “mevzuatta kent konseyi belediye yönetimine bağlı ama belediye yönetimi bunu istemiyor, belediye kent konseyini kendi işlerine karıştırmış gibi görüyor. Kent konseyi için belediyenin yıllık bütçe ayırması gerekiyor ancak böyle bir durumda söz konusu değildir” ifadeleri, doğrudan belediye yönetimini sorumlu tutmaktadır.

Kütahya Kent Konseyi temsilcilerine göre de kent konseyi ile belediye yönetimi arasında kopukluk yer almaktadır. Ancak temsilcilere göre, bu kopukluk doğrudan belediye yönetiminden kaynaklanmaktadır. Bu kapsamda kopukluk ilişkisi, kent konseyi yürütme kurulunun ifadelerinden açıkça görülebilir: ”belediye başkanı, kent konseyi başkanını atıyorsa, o kent konseyi mükemmeldir, eğer kendi atamıyorsa kent konseyi gereksiz olarak görülür. Kent konseyleri belediyenin arka bahçesi olarak görülmektedir. Bizim kent konseyimiz Türkiye’de ilk defa olağanüstü genel kurulla oluşturulmuştur. Şuan kent konseyinde belediye bürokratinin işi ne? Belediye meclisinin ayrı, kent konseyinin ayrı bir işlevi vardır. Kent konseyleri göstermelik bir olaydır. Ben aynı zamanda sivil toplum örgütü üyesiyim ancak bizim kent konseyini sivil değil, ‘sivri’ kent konseyi olarak görmektedirler. Kent konseyinin belediyeden ayrı bir bütçesi olması gerekir, parayı alan emirde alır. Şuan Kütahya’da kent konseyi, organize suç işleyen bir yapı olarak görülüyor.”

Kent konseyi başkanının ifadelerine göre, “yerel yönetimlerde belediye, valilik gibi kurumlar, kent konseyi için ‘kim bunlar’ demeye başladı, kent konseylerini eleştiriyorlar ancak belediye yönetimi bütçe vermemekte ve belediye, kent konseylerini koltuğunun altına almış bir şekilde görmektedir. Belediye başkanı, sivil toplum kuruluşlarını toplarken kent konseylerini çağırıyor. Belediye, kent konseylerini önemsememektedir” ifadeleri, kent konseyleri ile belediye arasındaki ilişkinin yani aktörlerin birbirini “ötekileştirdiği” bir süreci gözler önüne sermektedir.

Kent Konseyi Çalışmaları

Belediye meclis üyeleri, kent konseyi çalışmalarına hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir. AK Parti mensubu meclis üyeleri bunun gerekçesi olarak kent konseyinin etkin/aktif çalışmadığını göstermektedir. Muhalefet grubu da belediye yönetimini sorumlu tutmaktadır. Ayrıca meclis üyeleri, kent konseyi çalışmaları ve projeleri hakkında hiç haberlerinin olmadığını, kendilerinin haberdar edilmediklerini vurgulamaktadır. Bu anlamda belediye meclis üyelerinin kent konseyi çalışmalarına karşı mesafeli durdukları ortaya çıkmaktadır.

Kent konseyi temsilcileri ise doğrudan kent konseyi çalışmalarına katılmaktadır. Nitekim belediye yönetiminde çalışan konsey temsilcisi, bundan dolayı kent konseyinin çalışmaları hakkında fikir sahibi olduğunu vurgulamıştır.

Yönetişim ve Kent Konseyi

Belediye meclis üyelerine göre, Kütahya Kent Konseyinde yönetim (çok aktörlü yapılar) yaklaşımı egemen değildir. Her iki parti bu konuda hem fikir olmasına rağmen, gerekçeleri farklılık içermektedir. Bu bağlamda AK Parti mensubu meclis üyeleri, kent konseylerini, belli bir siyasi düşüncenin egemenliğinde, kendi içine kapanmış, özerk bir yapı olarak tanımlarken, MHP mensubu meclis üyeleri ise, kent konseylerinin iktidar mensubunun gölgesinde kaldığı gerekçesiyle çok aktörlü bir yapı olarak tanımlamamaktadır. MHP mensubu meclis üyesine göre, “kent konseylerini çok aktörlü yaklaşımı kitap üzerindedir, uygulamada böyle değil, yukarıdan aşağıya bir emir zinciri var, diğer aktörler dikkate alınmıyor” ifadesi, iktidar partisinden meclis üyesinin “kent konseyleri, belediye yönetiminin iktidarına yakın olsa belki iş yapardı” ifadeleri, Kütahya Kent Konseyinin çıkmazını gözler önüne sermektedir. İki parti grubunun da açıklamalarında görüleceğe üzere kent konseyleri, politik bir aktör olarak algılanmakta ve rakip olarak görülmektedir.

Kent konseyi temsilcilerine göre, Kütahya Kent Konseyi, çok aktörlü yapıları içinde barındırmaktadır. Bu anlamda temsilcilerden “kent konseylerinde ADD’li, CHP’li, AKP’li kişiler vardır, ancak belediye yönetimi, kent konseylerinin çok aktörlü oluşuma karşı cephe almakta ve kent konseylerini siyasal bir alan olarak algıladığı görülür” vurgusu ve farklı halk kitlelerini içlerinde barındıkları ifadesiyle kent konseyinin yönetim bakımından uygunluğu vurgulanmaktadır.

Kent Konseyinin Bilinirliği ve İletişimi

Belediye meclis üyeleri, Kütahya’da halkın kent konseyleri hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünmemektedir. Bunun yanında iki meclis üyesi açıkça kendilerinin de meclis üyesi oldukları halde yeterli bilinirliğe sahip olmadıklarını açıklamışlardır. Bu bağlamda üyelere göre, Kütahya’da Kent Konseyinin kaldırılması, yerel halk için kayıp olmayacağı düşüncesi egemendir. Çünkü kent konseyinin faal olmamasından, belediye meclisinin asıl merciler olarak görülmesinden ve siyasal kültür geleneğimizden kaynaklandığı gerekçesiyle halkın kayba uğramayacağı düşüncesi egemendir.

Belediye meclis üyelerine göre, kent konseyinin iletişim ve etkileşim ağı etkin değildir. Bazı meclis üyeleri, kent konseyinin daimi personeli, belli bir bütçesi, kendi yerleri olmadığı gibi nedenleri gerekçe olarak belirtirken bazı meclis üyeleri, sorunu kent konseyi yönetiminde bulmaktadır.

Kent konseyi temsilcileri, yerel halkın kent konseyi hakkında yeterli bilinirliğe sahibi olduğunu düşünmemektedirler. Bu kapsamda, Kütahya Kent Konseyinin kaldırılması, yerel halk için kayıp olmayacaktır. Gerekçe olarak yerel yönetimlerin kent konseylerini sahiplenmediği, halkın duyarsızlığından kaynaklığı vurgulanmıştır. Kent konseyi temsilcilerine göre, kent konseyinin iletişim ve etkileşim ağı faal değildir. Çünkü, belediye yönetiminin ilgili müdürlüğünün harcama kaleminde kent konseyi için pay ayrılması asıl sorun olarak görülmektedir.

Örnek Kent Konseyleri ve Kütahya

Belediye meclis üyeleri, diğer kent konseyleri hakkında iyi örnek teşkil edecek herhangi bir fikre sahip olmadıklarını açıklamışlardır. Bu başlık altında amaç, başka bir ilde örnek görülen kent konseyi ile Kütahya Kent Konseyini karşılaştırmak ve Kütahya Kent Konseyinin problemlerini ortaya çıkarmaktır. Ancak, diğer illerin kent konseyleri hakkında bilgi sahibi olunamadığı için bu tespit edilememiştir. Ayrıca meclis üyelerine göre, Kütahya Kent Konseyi iyi örnek teşkil edecek bir yapıya sahip değildir. Dolayısıyla meclis üyelerinin Türkiye’de kent konseylerinin iyi örnek olarak işleyen merak sahip olmaması, meclis üyelerinin kent konseyi hakkında ilgisiz kaldıklarını ortaya çıkarmaktadır.

Kent konseyi temsilcilerine göre ise, örnek teşkil edecek kent konseyleri; Bursa, Çanakkale, Antalya, Kocaeli illeri sayılmaktadır. Bu illerdeki kent konseyleri, Kütahya Kent konseyi ile karşılaştırdıklarında; belediye yönetimlerinin kent konseylerini özümstedikleri, sadece maddi anlamda değil manevi anlamda da destekledikleri, personel, bütçe konusunda desteklerinin oldukları ifade edilmiştir.

Kent Konseyinin Temel Problemi

Belediye meclis üyelerine göre, Kütahya Kent Konseyinin temel problemi, iletişim kopukluğudur. Teorik boyutta bakacak olursak “yönetişim sorunsalı” ortaya çıkmaktadır. Yani Kütahya’da kent konseyi yönetimi, belediye yönetimi, valilik, milletvekilleri, sivil toplum örgütleri arasında birlikteliğin olmadığı vurgulanmıştır. Özellikle iktidar partisinden bazı meclis üyeleri, kent konseyi yönetimini sorumlu tutmakta ve halkın belediye meclisine doğrudan sorunlarını taşıdığı için kent konseyinin gerekli görülmediğini ifade etmişlerdir. Muhalefet mensubu meclis üyelerine göre,

kent konseyinin doğrudan belediye yönetimiyle ilişkisi olduğundan, sorunun da buradan kaynaklandığı belirtilmiştir. Diğer bir ifadeyle, mevzuat açısından eleştiriler yapılmış olup, kent konseyleri mali konuda belediyeye bağlı olduğu için aktif hale gelemediklerini vurgulamışlardır. Bir muhalefet mensubu meclis üyesi ise, temel problemi toplumsal bir sorun olarak algılamaktadır. Buna göre, “halk, sivil toplum örgütleri gerekli ilgiyi göstermiyor belediye meclisinin de halkla ilişkisi yok, meclis üyelerinin gündem maddelerini okuduğunu da düşünmüyorum” diyerek siyasal kültüre bir gönderme yapmıştır.

Kent konseyi temsilcilerine göre, Kütahya Kent Konseyinin temel problemi, yöneticilerin, kent konseyini sahiplenmemesidir. En başta belediye yönetiminin isteksizliği ve sivil toplum kuruluşlarının duyarsız kalması yer almaktadır. Ayrıca bütçe konusu da temel problemlerden biri olarak görülmektedir. Öte yandan “Kütahya Kent Konseyi potansiyel bir tehlike olarak görülmektedir”, “parasal yardımı geçtik, kendi kaynaklarımızla geçiniyoruz, manevi destek istiyoruz” ifadeleri, kent konseyinin kendi halinde zorunlu olarak kurulduklarını açıkça göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Yapılan araştırmada, kent konseylerinin kuruluş amacına hizmet etmediği oldukça açık bir şekilde görülür. Diğer bir ifadeyle, kent konseylerinin çok aktörlü yapısı aslında temel problemidir. Aktörler birlikte hareket etmek yerine birbirlerine karşı ötekileştirici politikalar yürütmektedirler. Dolayısıyla aktörlerin katılımı ve yerel demokrasinin geliştirilmesi düşüncesi boşlukta kalmaktadır. Çok aktörlü yapıda yerel halkın da yer almadığı tespit edilmiştir. Belediye meclisi üyelerine göre, yerel halkın kent konseyi hakkında bilgi sahibi olmadığını vurgulanmakla beraber meclis üyelerinin de bu konuda yeterli donanıma sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda kent konseyinin faaliyetleri aktif olmadığı gibi yerel basında ve medyada bilinirliği yok hükmündedir.

Kent konseylerinin aktif, tarafsız, gönüllülüğe dayalı işletilmesi isteniyorsa, en başta bütçe sorununun ortadan kaldırılması gerekmektedir. Mali açıdan belediyeye bağlı olan kent konseyleri, proje ve çalışma konusunda kısıtlanmakta, bunun yanında belediyenin sosyal kültür dairesi gibi algılanabilmektedir. Türkiye’de yerel yönetimlerin, bütçe problemi olduğu zaten aşikardır. Bunun yanında kent konseylerinin de belediye yönetimine yük olarak algılanması, kent konseyinin amacından sapmasına yol açabilmektedir. Kent konseyi, belediye yönetimin istediği şekilde örgütlenmişse, belediyeden her türlü desteği sağlayabilmekte iken belediye yönetiminin güdümünde örgütlenmeyen kent konseyleri, sessiz ve cılız bir şekilde göstermelik olarak yer almaktadır. Bu bakımdan belediye yönetimi,

ekonomik girdilerden, siyasi çıktı olarak faydalanmayı bekledikleri ileri sürülebilmektedir.

Öte yandan kent konseyinin etkinsizliğini doğrudan belediye yönetimine yıkmakta yanlış bir algıdır. Çünkü kent konseyleri, hem merkezi hem yerel yöneticileri, sivil toplum örgütlerini, siyasal parti temsilcilerini, mahalle muhtarlarını ve yerel halkı da kapsayan bir örgütlenmedir. Dolayısıyla çok aktörlü paydaşların birliktelik içinde olması gerekmektedir. Kente dair kararlarda, ortak aklın oluşturulması, dayanışma içerisinde faaliyetlerin yer alması gerekmektedir. Bu anlamda kenti temsil eden milletvekilleri, valilik, belediye, sivil toplum kuruluşları ve halk birlikte karar alması ve uygulanması gerekir.

Kent konseylerine katılım, proje ve çalışmalarında yer alma, gönüllülük esaslıdır. Kent konseyi üyeleri hiçbir şekilde ücret almamaktadır. Dolayısıyla kent konseyleri, işleyişinde ve faaliyetlerinde çalışacak kişi sorunu yaşanabilmektedir. Bu konuda kentin yönetimi, kent konseylerine gerekli desteği ve yardımı sağlamalıdır. Kent konseylerinin faaliyetlerine doğrudan destek sağlayan merci, belediye meclisleridir. Bu yüzden, belediye meclis üyelerinin, kent konseyi hakkında bilinçlendirilmesi ve kent konseyini özümsemeleri gerekmektedir. Kent konseyi hakkında yeterli bilgiye sahip olmayan meclis üyelerinin, sağlıklı karar alması da düşünülememektedir. Kent konseylerinin halkla da doğrudan irtibata geçip, kendilerini halka tanıtmaları, yerel demokrasi açısından önemlidir. Kent konseylerinin kuruluş felsefesinde, halkın katılımı, çevreye duyarlılık, sürdürülebilir gelişme gibi kavramlarla beraber bireysel sorumluluk yatmaktadır.

Kent konseyleri, bir takım problemlerin ve eleştirilerin odağında yer alsa da kentlilerin ve kente dair yöneticilerin inisiyatifinde aktif hale gelerek, yerel demokrasinin geliştirilmesinde bir adım olarak değerlendirmek gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Çitçi, O. (1996). Temsil, Katılma ve Yerel Demokrasi. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 5(6): 5-14.
- Emrealp, S. (2005). Yerel Gündem 21. İstanbul: IULA-EMME Yayını.
- Görmez, K. (1997). Yerel Demokrasi ve Türkiye. Ankara: Vadi Yayınları.
- Görmez, K., Harika U. A. (2011). Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri.

Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 6-7 Mayıs.

- Gül, H. vd. (2014). Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Yerel Siyaset. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kaypak, Ş. (2011). Katılımcı Yönetim Mekanizması Olarak Kent Konseyleri. Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 6-7 Mayıs.
- Keleş, R., Fehmi Y. (1989). Yerel Yönetimler. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kerman, U. vd. (2011). Yerel Yönetişim ve Kent Konseyleri, Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 6-7 Mayıs.
- Lipson, L. (2005). Siyasetin Temel Sorunları. (çev. F. Yavuz). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Öner, Ş. (2005). Katılımcı Demokrasi Açısından Belediye Kanunu. Hüseyin, Ö Muhammet, Kösecik, (Ed.),Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-I, Ankara: Nobel Yayınları.
- Pustu, Y. (2005). Yerel Yönetimler ve Demokrasi. Sayıştay Dergisi, 57: 121-134.
- Schmidt, M. G. (2001). Demokrasi Kuramlarına Giriş, (çev. M.E. Köktaş). Ankara: Vadi Yayınları.
- Şahin, S.Z. (2011). Kent Konseylerinin Katılımcı Kent Yönetimine Katkıları Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara Örneği. Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 6-7 Mayıs.
- Şat, N. (2011). Halkın Yönetime Katılımının Bir Kanalı Sıfatıyla Kent Konseylerinin Değerlendirilmesi. Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 6-7 Mayıs.
- Üskül, Z. (2015). Yeni Bir Demokrasi Arayışı, Yerel Demokrasi. www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anyarg10/zuskul.pdf, Erişim Tarihi: 01.09.2015.
- Yaylı, H. (2012). Yönetimden Yönetişime Geçişte Bir Halk Katılımı Yolu Olarak Kent Konseyleri. Ö. Önder ve F. Kırıışık, (Ed.), Kamu Yönetimi ve Siyaset Biliminde Karar Verme, Orion Kitabevi, Ankara, s.169-197.
- Yaylı, H., Yusuf, P. (2008). Yerel Demokrasinin İlkeleri. Karadeniz Araştırmaları Dergisi. 16: 133-153.
- Yıldırım, A., Hasan, Ş. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, S. (1993). Yerel Yönetim ve Demokrasi: Kavramlar, Yaklaşımlar. Ankara: Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, IULA-EMME.

Yıldız, M. (1996). Yerel Yönetimler ve Demokrasi. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 5(4), 3-15.

Ek tablo 1: Görüşme Yapılan Belediye Meclis Üyeleri

Parti	Meslek	Görüşme Yeri	Meclis Üyelik Süresi	Kent Konseyi Üyelik Süresi	Doğum Yeri	Kentte Yaşadığı Süre	Yaşı	Eğitim Durumu	Cinsiyet
AK Parti	İnşaat Müh.	Belediye Toplantı Salonu	1	Hayır	Kütahya	67	67	Eğitim Durumu	E
AK Parti	Veteriner	Belediye Toplantı Salonu	12	Belirsiz	Kütahya	64	64	Üniversite	E
AK Parti	Emekli	Belediye Toplantı Salonu	1	Belirsiz	Kütahya	55	55	Üniversite	E
AK Parti	Ticaret	İş Yeri	1	Hayır	Kütahya	33	33	Lisans Üstü	E
AK Parti	İnşaat Müh.	İş Yeri	1	Hayır	Kütahya	36	36	Lise	E
AK Parti	Avukat	Adliye	1	Hayır	Kütahya	30	30	Üniversite	E
MHP	Mimar	Belediye Toplantı Salonu	1	Hayır	Kütahya	20	30	Üniversite	K
MHP	Y.Mali Müşavir	Belediye Toplantı Salonu	1	Hayır	Kütahya	59	59	Üniversite	E
MHP	Ticaret	Belediye Toplantı Salonu	1	Hayır	Kütahya	36	36	Üniversite	E
MHP	Emekli Öğret.	İş Yeri	1	Hayır	Eskişehir	23	57	Yüksek Okul	E

Ek tablo 2: Görüşme Yapılan Kent Konseyi Temsilcileri

Meslek	Görüşme Yeri	Konumu	Doğum Yeri	Kentte Yaşadığı Süre	Yaşı	Eğitim Durumu	Cinsiyet
Belediye Personeli	Belediye B.	Genel Sekreter	Kütahya	52	52	Üniversite	E
Ticaret	İş Yeri	Başkan	Kütahya	47	47	Lise	E
İşçi	Belediye. Sendika B.	Yürütme Kurulu Üyesi	Kütahya	56	56	Lise	E

EK Belge 1: Belediye Meclis Üyesinin Kent Konseyi Çalışmaları Konulu Soru Önergesi

T.C.
KÜTAHYA BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı :49411674-169-7688
Konu :Soru önergesi. 30/04/2015

Sayın [REDACTED]
Meclis üyesi

İlgi :01/04/2015 tarih ve S.Ö.2015/8 sayılı " Kent Konseyinin Çalışmaları " konulu soru önergeniz.

Belediye Meclisimizin 01.04.2015 tarihli toplantısında vermiş olduğunuz ilgi soru önergesinde bahsi geçen;

1) Kent Konseyi ilk toplantısı 26.02.2007 tarihinde yapılmıştır. Çağrı yapılanların listesi Ek-1'de mevcuttur.

2) Kent Konseyi Genel Kurulu, 2014 yılı Eylül ve 2015 yılı Ocak ayında toplanmamıştır.

3) Kent Konseyi Genel Kurulu 14 asil üye, Genel Kurul tarafından ayrıca seçilen Kent Konseyi Başkanı ile Kadın, Gençlik, Çocuk ve Engelli Meclisi başkanlarının yer aldığı toplam 19 kişiden oluşur.

4) Kent Konseyi bünyesinde Kadın Meclisi, Gençlik Meclisi ve ek-2'de bulunan 28 adet Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Kişilerin listesi Ek-2'de mevcuttur.

5) 30 Mart 2014 yılından itibaren Kent Konseyi toplantılarının olmaması sebebiyle Başkanlığımıza sunulan herhangi bir öneri istek ve görüş bulunmamaktadır.

6) 2014 yılı içinde Belediye Bütçesinden Kent Konseyi çalışmalarına mali destek sağlamak için 30.000,00 TL ayrılmış fakat kullanılmamıştır.

7) Belediyenin 2015 yılı bütçesinden Kent Konseyi çalışmalarına mali destek sağlamak için herhangi bir ödenek ayrılmamıştır.

8) 03.07.2005 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nun 76. maddesi ve bu maddeye dayandırılarak İçişleri Bakanlığınca hazırlanan yönetmelik gereği Yerel Gündem 21 adı, Kent Konseyi olarak değiştirilerek yasal bir dayanağa kavuşturulmuştur. Buna istinaden 2014 ve 2015 yılı içinde Yerel Gündem 21 Programı adı altında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

[REDACTED]
Belediye Başkanı

Ekler:

1- Kent Konseyi toplantısına çağrı yapılan kişilerin listesi (26 sayfa)

2- Kütahya Kent Konseyi Çalışma Grup Başkanları listesi(1 sayfa)

DAĞITIM :

1- [REDACTED] (Bel.Mec.Üyesi.)

2- [REDACTED] (Bel.Mec.Üyesi.)

3- [REDACTED] (Bel.Mec.Üyesi.)

EK 3: Yerel Demokrasi Açısından Kütahya Kent Konseyine Yönelik Mülakat Soruları

Bu çalışma formu, Kütahya belediyesi meclis üyeleri ve kent konseyi temsilcilerinin yerel demokrasi açısından Kütahya kent konseyinin işleyişi hakkında bilgi edinmek amacıyla hazırlanmıştır. Mülakat görüşmesinde elde edilen bilgiler, bilimsel çalışma maksadıyla kullanılacaktır. Mülakat görüşmesinde, meclis üyelerinin kimlikleri hakkında herhangi bir bilgi istenmemekte ve bu doğrultuda samimi cevaplar vermeniz beklenmektedir. İlginiz ve samimiyetiniz için teşekkür ederim....

Erdal GÜLER

Dumlupınar Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü/Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Görüşme Yeri:

Görüşme Tarihi:

Cinsiyet: K.... E....

Mensup Olduğunuz Parti:.....

Doğum Tarihiniz:.....

En Son Bitirdiğiniz Okul:.....

Geçimini Sağladığınız İş:.....

Kaç Yıldır Meclis Üyesisiniz?.....

Kent Konseyine Üye Misiniz? E.... H....

1) Kent konseylerinin temel varlık gerekçesini nasıl tanımlıyorsunuz?
Bu konu hakkında bilgi verebilir misiniz?

2) Kent konseyinin yerel demokrasi açısından katkısı oluyor mu? Kent konseylerinin meclis çalışmalarıyla ilişkisi nedir? Bu konu hakkında bilgi verebilir misiniz?

3) Kent konseyi ve belediye yönetimi arasındaki ilişkiyi nasıl tanımlıyorsunuz?

4) Kent konseylerinin işleyişi ve görevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz? Bu konu hakkında bilgi verebilir misiniz?

5) Kent konseyleri çalışmalarına katıldınız mı? Çalışmalar ve projeler hakkında nasıl bilgi ediniyorsunuz?

6) Kent konseyleri faaliyetlerinde, halkın, sivil toplumun aktif olarak karar süreçlerine katıldığını düşünüyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?

7) Kent konseylerinin yerel halk için temsil ve katılımı artırıcı rolünü hayata geçirdiğini düşünüyor musunuz? Nasıl?

8) Yönetişim yaklaşımı (çok aktörlü paydaşlar) çerçevesinde kent konseylerinin aktif olduğunu düşünüyor musunuz? Bu konu hakkında bilgi verebilir misiniz?

9) Kent konseyleri Türkiye’de yerel demokrasinin geliştirilmesi doğrultusunda mı oluşturuldu yoksa küreselleşmenin gerekliliği olarak mı kuruldu? Bu tür değerlendirmelere nasıl bakıyorsunuz?

10) Kütahya’da halkın, kent konseyleri hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünüyor musunuz? Bu bağlamda kent konseylerinin kaldırılması yerel halk için bir kayıp olur muydu? Neden?

11) Kütahya’da kent konseylerinin iletişim ve etkileşim ağı etkin midir? Değilse sizce neden bu tür paylaşımlar geliştirilmemiştir?

12) Kent konseylerinin işleyişi ve etkinliği anlamında iyi örnekler sayabilir misiniz? Bu bağlamda Kütahya Kent Konseyini iyi örnekler içinde değerlendirebilir misiniz?

13) Sizce Kütahya Kent Konseyinin temel problemi nedir?